

L'ESPIGA

25

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL DE CALDETENES ANY 26 abril del 2001 núm. 131

**OBSERVANT
OCELLS**

La primavera i els ocells

La primavera és l'estació de la vida per excel·lència. De tots és conegut el fet que moltes de les espècies animals que viuen entre nosaltres es reproduïxen per aquest temps. I no cal dir la vegetació, que neix, creix i floreix en gran mesura durant els mesos primaverals. Ben cert és que quan arriba el cucut *Cuculus canorus* i ens deixa sentir el seu cant, la primavera ha arribat. Però també és cert que la primavera biològica comença molt abans que la notem. Molts ocells, quan encara és ple hivern, ja es preparen fisiològicament per a la reproducció. Molts d'ells fins i tot ja comencen la cria amb la finalitat de, un cop arriba el bon temps, ja tenir les cries a punt d'ésser alimentades.

Un exemple molt exagerat és el trencalòs, *Gypaetus barbatus*, gran voltor que habita als Pirineus i que comença l'època de cria al mes de setembre, iniciant la construcció del niu. A mitjans de novembre aquest ocell ja fa les parades nupcials i les primeres còpules, i és durant els mesos més crus de l'hivern quan pon els ous i els cova. Els polls neixen pel març i surten del niu a finals del mes de juny o pel juliol. Les espècies típicament sedentàries, espècies que viuen tot l'any als mateixos indrets, comencen molt aviat la reproducció: la griva, *Turdus viscivorus*, comença a cantar pel gener i fa els nius durant el febrer, la merla d'aigua, *Cinclus cinclus*, pot tenir polls crescuts al niu ja a mitjans de març. Els polls del duc, *Bubo bubo*, rapinyaire nocturn força present a Osona, solen néixer durant els mesos de febrer i març, quan nosaltres, guiats per la meteorologia, no ens hem adonat que la primavera ja és aquí.

Quant als ocells, el comportament de cada espècie pel que fa a la seva fenologia migratòria marca molt la temporada de cria. Així, els ocells migrants que passen la primavera i l'estiu amb nosaltres, com la oreneta, *Hirundo rustica*, arriben a les nostres latituds pel mes d'abril.

Algunes d'aquestes espècies, com ara la cigonya, *Ciconia ciconia*, ja viatgen aparellada o festegen durant el viatge, i comencen la reproducció ràpidament només d'arribar. D'altres però, com el rossinyol, *Luscinia megarhynchos*, l'oriol, *Oriolus oriolus*, l'escorxador, *Lanius collurio* i la tallareta, *Sylvia communis*, tots ells migrants trans-saharians, es passen tot el mes d'abril cantant i festejant per començar la cria ben entrat el mes de maig. Els polls d'aquestes espècies volaran a finals de juny o a principis de juliol, i els quedarà poc temps per començar el llarg viatge migratori cap a les terres d'Àfrica. Aquestes espècies migrants, en la seva majoria insectívores, esperen fer coincidir l'eclosió dels polls amb la màxima densitat d'insectes en els boscos, marges i arbredes.

La primavera és la millor època de l'any per observar els ocells. A la vegada és temps de molestar-los poc, de mirar-los a distància i, pels ornitòlegs que es dediquen a l'anellament, per deixar les anelles i agafar els prismàtics. Els plomatges nupcials de les diferents espècies, l'alta freqüència de cants i comportaments nupcials i l'esplendor de la vegetació convida més que mai a sortir al camp a fer observacions. Encara que no sembli així, qualsevol aficionat a la natura que conegui una mica el

món dels ocells pot aportar dades interessants al col·lectiu d'ornitòlegs d'Osona de cara a conèixer més els nostres ocells nidificants. De fet, durant les primaveres dels anys 1999-2001 s'ha realitzat l'Atlas dels Ocells nidificants de Catalunya amb la intenció de conèixer amb detall la situació de les poblacions d'ocells nidificants al nostre país. Així, amb informació completa de tot el territori, es podran prendre mesures de gestió i conservació. La metodologia de realització d'aquest estudi s'ha basat en l'observació sistemàtica dels ocells durant la primavera, comptant que aquesta estació, des del punt de vista dels ocells i la reproducció, comença pel febrer i s'acaba pel juny. S'ha dividit tot el territori català objecte d'estudi en quadrícules de 10x10 Km, i aquestes quadrícules han estat visitades durant els mesos febrer-març per a localitzar les espècies sedentàries i els mesos maig-juny per a les migradores estivals.

No cal dir que qualsevol persona interessada pot contactar amb el col·lectiu de naturalistes d'Osona o el Grup d'Anellament Calldepenes-Osona i contribuir a l'estudi dels ocells nidificants de Catalunya. El contacte es pot fer als telèfons 93-8891697, 93-8890890, 93-8891507.

Jordi Baucells, abril de 2001

